

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-32661919-610- 139
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

12.11/2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 05/08/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1469314 sayılı yazınız.
b) 26/08/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1481486 sayılı yazınız.
c) 27/08/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1483619 sayılı yazınız.
ç) 02/09/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1488487 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç)'de kayıtlı yazıyla iletilen Ankara Milletvekili Adnan BEKER'in 7/14538, Aydın Milletvekili Süleyman BÜLBÜL'ün 7/15326, Gaziantep Milletvekili Sevda KARACA'nın 7/15478, Hatay Milletvekili Nermin YILDIRIM KARA'nın 7/15480, Balıkesir Milletvekili Turhan ÇÖMEZ'in 7/15482, İstanbul Milletvekili A. Sibel YANIKÖMEROĞLU'nun 7/15485, Konya Milletvekili Ünal KARAMAN'ın 7/15736 ve Şanlıurfa Milletvekili Ferit ŞENYAŞAR'ın 7/15740 esas numaralı yazılı soru önermeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (11 Sayfa)

7/14538 GK 11
7/15326
7/15478
7/15480
7/15482 } GK 12
7/15485
7/15736
7/15740

ANKARA MİLLETVEKİLİ ADNAN BEKER'İN 7/14538 ESAS NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Türkiye genelinde özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin benzer eğitim olanaklarından yararlanması amacıyla belirlenen standartlar doğrultusunda özel eğitim sınıfları, destek eğitim odaları, uygulama evleri, meslek edinme atölyeleri, beceri uygulama alanları ile ilgili doğrultuda Bakanlığımızın çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca, pansiyonlu özel eğitim okullarının fiziki yapısını iyileştirmek amacıyla “Pansiyonlu Özel Eğitim Okullarının İyileştirilmesi Projesi” sürdürülmektedir.

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 2005 yılında yürürlüğe girmiş olup, kanun kapsamında başta engelli ve yaşlı vatandaşlarımızın herkes gibi ve herkesle birlikte, yaşamın tüm alanlarındaki hak ve hizmetlere ulaşabilmesi ve bunlardan yararlanabilmesi güvence altına alınmıştır.

Başta fiziksel engelliler ve yaşlılar olmak üzere bireyler için okul binalarında yapılması öngörülen düzenlemeler, ilk defa Bakanlığımızın 19.08.1992 tarihli ve 6870 sayılı 1992/40 No’lu Genelge’si (mülga) ile valiliklere duyurulmuş, 24.04.2000 tarihli ve 2264 sayılı 2000/41 No’lu Genelge ile (mülga) ile güncellenmiştir.

Okul binalarında yapılması öngörülen düzenlemeler, 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun’un yürürlüğe girmesiyle son olarak 17.12.2009 tarihli 9648 sayılı 2009/90 No’lu Genelge ile tekrar duyurulmuştur. Mezkur Genelge’nin hazırlanmasında, TS 9111(Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gereklileri) ve TS 12576 (Şehir İçi Yollar-Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları) standartları esas alınmıştır. Genelge gereğince; okul girişlerine rampa yapılması, zemin kaplamalarının kaymayan ve tekerlekli sandalye hareketini güçleştirmeyen malzeme ile kaplanması, birden fazla katlı eğitim yapılarında standartlara uygun engelli asansörü yapılması, dersliklerin eşiksiz ve kot farkı olmaksızın tasarlanması, yazı tahtalarının uygun yüksekliğe asılması, engelliler için tuvalet düzenlenmesi, tören alanlarının fiziksel engelli öğrencilerin ulaşılabilirliğini ve hareketini kolaylaştıracak şekilde erişilebilir olması öngörülmüştür.

Diğer taraftan özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerini öncelikle kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla akranları ile birlikte aynı sınıfta tam zamanlı yürütebilmeleri için, yeni tip projelerde eğitimin bütün kademeleri göz önünde bulundurularak *destek eğitim odalarına* yer verilmiştir.

Bakanlığımız bünyesinde, hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan öğrenciler, orta veya ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan öğrenciler ile otizmi olan öğrencilere ait özel eğitim kurumları bulunmaktadır. Bütün bunlara ek olarak işitme engelli ve görme engelli bireylere yönelik özel eğitim kurumları da açılmaktadır. Eğitimin her kademesinde bütün engel gruplarının durumlarına yönelik fiziki alt yapı tesis edilmekte olup bu mekânlarda engelli bireylerin ihtiyaçlarını karşılayacak donanımlar hizmete sunulmaktadır. Eğitim binalarının tasarımında; kapalı iç bahçe (atrium tarzında), uygulama bahçesi, trafik parkı, oyun parkına uygun donatılmış açık dış mekan düzenlemelerine yer verilmiştir. Engel grubuna yönelik olarak bina içinde ve dışında duvar ve döşemelerde hissedilebilir yüzeyler kullanılarak öğrencilerin dokunsal duyularına hitap edecek mekanlar oluşturulmaktadır. Sesli uyarı sistemleri kullanılarak bina içi dolaşımları kolaylaştırılmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı Kurum Açma, Kapama ve Ad Verme Yönetmeliği’nin “Genel Esaslar” başlıklı 5. Maddesinin (h) fıkrasında

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

“Tüm kurumların bu Yönetmelik ile sınırlı olmamak üzere; ...engellilerle ilgili mevzuatta belirtilen standartlara, Bakanlığın eğitim yapıları standartlarına uygun olması” hükmüne yer verilmiştir. Ayrıca Bakanlığımız mimari ihtiyaç programlarıyla desteklenmiştir.

Bakanlığımızca hazırlanan “tip projeler”de ve onaylanan tüm özel projelerde, erişilebilirlikle ilgili kriterler TS9111 standartına ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca yayımlanan Erişilebilirlik Kılavuzu’na göre düzenlenmekte ve yeni okul inşaatlarında uygulanmaktadır.

Bununla birlikte Türkiye genelinde özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin benzer eğitim olanaklarından yararlanması amacıyla meslek edinme atölyeleri, beceri uygulama alanları yapılmış, ayrıca pansiyonlu özel eğitim okullarının fiziki yapısını iyileştirmek amacıyla Pansiyonlu Özel Eğitim Okullarının İyileştirilmesi Projesi de uygulamaya konulmuştur. Özel Çocuklara Özel Materyaller Projesi kapsamında her yıl düzenli olarak materyal üretimi ve dağıtımı yapılmaktadır. Söz konusu proje kapsamında 2018 yılından itibaren 470.000 adet materyal özel eğitim öğrencilerimize ulaştırılmıştır.

Özel eğitim ihtiyacı olan çocukların ihtiyaçlarına uygun nitelikli eğitim alabilmelerini sağlamak için; alandaki yeni gelişmeleri yansıtan, öğretmen dostu programlar hazırlamak amacıyla Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından öğretim programları hazırlanmaktadır.

Öğretim programı hazırlama sürecinde yaparak yaşayarak öğrenmeyi hedefleyen, hem bilgiyi hem de süreci merkeze alan becerilerin öğretilmesinde ortak strateji-yöntem ve tekniklikleri öne çıkaran bir yaklaşım esas alınmaktadır. Hazırlanan öğretim programları ile özel eğitim ihtiyacı olan çocukların seviyelerine göre; dil ve konuşma becerileri, iletişim becerileri, bağımsız yaşam becerileri, sosyal beceriler, öz bakım becerileri gibi temel yaşam becerileri kazandırılarak toplumda kendilerine yetebilmelerinin sağlanması ve bir sonraki kademedeki eğitime hazır hale getirilmesi hedeflenmektedir. Bakanlığımızca özel eğitim öğretmenleriyle alan ve branş öğretmenlerinin özel eğitime ilişkin bilgi ve becerilerinin artırılması amacıyla yazılı, görsel ve işitsel materyaller hazırlanmakta, uzaktan ve yüz yüze hizmet içi eğitimler düzenlenmektedir.

Özel gereksinimli çocuklarımızın ailelerine yönelik danışmanlık faaliyetleri, ailelerin rehberlik ve araştırma merkezlerimize ilk temas anında başlayıp bireyin eğitim hayatı boyunca devam etmektedir. Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi’nin (RAMKEG) çıktısı olarak hazırlanan “Aileler İçin Rehber Kitapçık” tüm yetersizlik türlerine yönelik olarak ayrı ayrı hazırlanmıştır. Bu kitapçıklar ile rehberlik araştırma merkezlerinde verilen danışmanlık hizmetleri desteklenmiştir. RAM-OKUL Projesi ürünü olan bilgilendirme kitapçıkları ile bireyin ailesine, öğretmenlerine ve eğitim hayatında bulunan çevresine yönelik yetersizlik türleri için ayrı ayrı danışmanlık hizmeti sağlanmaktadır.

Bakanlığımızca alanında uzman 80’den fazla akademisyen ve eğitimci tarafından hazırlanan 53 kitap ve yaklaşık 500 videodan oluşan “Aile Eğitimi Kitap Seti” hazırlanmıştır. Söz konusu set 9 yetersizlik türünde ailelerle ortak çalışma alanlarını konu alan toplam 10 setten oluşmaktadır. 3 yetersizlik türüne ait setler EBA platformunda yayımlanmıştır. Diğer yetersizlik türlerine ait setler tamamlandıkça yayımlanmaya devam edecektir.

Veli, öğretmen, okul/kurum yöneticileri ve ilgili tüm paydaşların özel gereksinimli bireylere yönelik bilgi ve farkındalıklarını artırmak amacıyla Genel Müdürlüğümüz tarafından farklı yetersizlik türlerine sahip ve özel yetenekli bireylere yönelik fasiküllerden oluşacak bir set hazırlanmaktadır. İlk olarak Down Sendromlu bireylerin özelliklerine ve gereksinimlerine

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

yönelik güncel araştırmaları içeren ve okuyuculara faydalı olabilecek kısa film ve internet sitesi gibi çevrim içi kaynakların yer aldığı bir bülten hazırlanarak paydaşların erişimine sunulmuştur.

Ayrıca toplumun tüm bireylerinin özel eğitim alanına ilişkin farkındalığını arttırmak bu alanda toplumsal bilinç oluşturmak amacıyla Bakanlığımızca “Özel Eğitim Farkındalığını Arttırma Kursu” hazırlanmıştır. Söz konusu kurs faaliyeti halk eğitim merkezleri aracılığıyla 81 ilde düzenlenmektedir.

Farklı engel gruplarında yer alan öğrencilerin eğitime erişimlerini kolaylaştırmak amacıyla, Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’nde yer alan hükümler doğrultusunda özel eğitim okulları ve özel eğitim sınıflarında aynı yetersizliğe sahip öğrenciler öğrenim görmektedir. Rehberlik ve Araştırma Merkezleri ile Okulların Koordinasyonunun Güçlendirilmesi Projesi (RAM-OKUL Projesi) kapsamında, rehberlik ve araştırma merkezleri ile okullarda görev yapan; rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar ile özel eğitim öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerinin koordinasyonunun güçlendirilmesi amacıyla eğitimler verilmektedir.

Özel eğitim alanında gelişen ve değişen şartlar göz önünde bulundurularak, eğitsel değerlendirme ve tanılamada görev alan öğretmenlerimizin mesleki gelişimlerinin ve çalışma koşullarının iyileştirilmesini sağlamak amacıyla yapılan Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin İyileştirilmesi Projesi ile kurumlarımızın çalışma koşullarını iyileştirilmesi ve hizmet içi eğitimler ile öğretmenlerimizin mesleki gelişimlerine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu çerçevesinde kurulmuş özel öğretim kurumlarında görev yapan eğitim personeli, 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında kurumlarıyla karşılıklı rıza çerçevesinde yapmış oldukları iş sözleşmesinde belirtilen sorumluluk, hak ve yetkilere sahip bulunmaktadır.

Eğitsel değerlendirmesi ve tanılaması yapılan bireylerin tıbbi raporlarının doğrulanması Sağlık Bakanlığının e-rapor sistemi üzerinden yapılmakta, bireylerin eğitim hayatına ilişkin yönlendirmeler bu doğrulama sonrası alınan kararlar çerçevesinde yapılmaktadır.